

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפאכר באקצפ ובסולת פלאוו

גליון מס' 780

פרשת ויחי

י"א טבת התשפ"ה

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהג בת מנורה ע"ה

לע"נ מרן הגאון ר' יחזקאל גרשון בן מרים צוק"ל והגאון ר' ברוך מרדכי בן הינדא צוק"ל, ר' אברהם בן אסתר ע"ה, מרת יעל עליה בת מנול ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

מעשה באשה שסבלה רבות בחייה. היא לא מצאה את זיווגה, ושנות הבדידות שחלפו עליה, הותירו אותה מרת נפש.

בסופו של דבר, עלה במוחה של האשה רעיון, להתקשר אל ביתו של מרן ולבקש להתקבל לברכה. וממחשבה למעשה. ואכן, נקבעה לה פגישה ביום מסויים, לבוא ולהתברך מפי מרן.

ביום המיועד הגיעה האשה אל הבית והוכנסה אל הקודש פנימה. המשמש ציפה שמרן יברך אותה בחמימות ויפטור אותה לשלום, אך לא. מרן הרים לרגע את עיניו מן הספר והורה למשמש: "אמור לה, שתבוא בפעם אחרת."

המשמש לא הבין מדוע מרן דוחה את ההזדמנות לברך אותה, אחר שהיא כבר נמצאת כאן. אולם הוא לא הביע את מחשבותיו. הוא קבע לאשה תור למועד אחר, ולא נימק מדוע. אלא שגם בפעם השניה שהאשה הגיעה אל ביתו של מרן, חזר המחזה על עצמו. שוב התייצבה האשה בחדרו של מרן, ושוב הורה מרן למשמש: "אמור לה, שתבוא בפעם אחרת."

המשמש תמה על כך, אולם גם הפעם לא גילה מליבו לפיו. הוא קבע לאשה המאוכזבת תור ביום אחר, בתואנה כלשהי, ושלח אותה לשלום.

אך כאשר חזר המחזה על עצמו בפעם השלישית, ומרן ביקש שוב מהמשמש לשלוח את האשה אחר כבוד ולקבוע לה מועד אחר, לא יכול היה המשמש להבליג. ועם זאת האשה את הבית, פנה למרן ושאל: "מדוע? מדוע נמנע הרב מלברך את האשה?"

תשובתו של מרן הותירה אותו על מקומו, המום ונפעם. "כיצד אוכל לברך אותה, כשהיא באה לכאן מבושמת?! הלא אסור לאדם להריח בבשמים שעל אשה, וברכה שלא בקדושה, הינה חסרת תוקף..."

מרן הסביר למשמש, כי בשום פנים ואופן לא רצה לפגוע באותה אשה ולהעיר לה על כך. ולכן העדיף לשלוח אותה ולהזמין אותה ליום אחר, שמא באותו יום תבוא כשאינה מבושמת...

בעיני המשמש עמדו דמעות. הוא אחז בטלפון וצלצל לאותה אשה, בלשון עדינה סיפר לה מדוע נמנע מרן מלברך אותה, ותוך כך קבע לה תור לתאריך קרוב מאוד. כמוכן, שאותה אשה הצטערה מאוד על מה שארע, ובפעם שלאחר מכן באה כראוי, וזכתה לברכה חמה.

ואכן, ברכתו של מרן עשתה פירות נפלאים. בתוך שלושה שבועות מצאה האשה, מעוכבת השידוך, את זיווגה ההגון, וכחלוף תקופה קצרה באה בברית הנישואין והקימה את ביתה, בית נאמן בישראל.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלם מאיר ואלק שלם"א

צוואת האב

"ויקרא אל בניו ויאמר... הקבצו ושמעו בני יעקב, ושמעו אל ישראל אביכם". רבנו עובדיה ספורנו זצ"ל פירש, שזו הדרכה בפני עצמה: "קבלו את הדרך שהורה לכם כל ימיו, אשר בה תהיו בני ישראל, והוא אביכם". משל נפלא מצאנו בספר "בית יעקב" בעניין זה: מעשה בעשיר מופלג שהיה לו בן יחיד. בבן זה תלה כל תקוותו, עבורו צבר כל עושרו, לא מנע ממנו דבר. אבל הבן נמהר וקל דעת היה, וכילה ממון אביו בהבלים ובעסקים מפוקפקים. צבר הפסדים ושקע בחובות, והאב השקיע סכומי עתק לחצלו. כך חלפו ועברו השנים, הבן צובר חובות והאב טורה לכסותם. והאדם, כידוע, אינו חי לעולם. בהגיע שעתו, קרא האב לבנו ואמר לו: "ככל שהיית מכלה את ממוני, כך הוספתי וצברתי הון. עתה כל ההון עובר לרשותך, והריני מוריש לך הון עצום ורב. אך איני משלה עצמי שישאר זמן רב ברשותך... יודע אני שבמהרה תכלהו ותאבדו בעסקים כושלים והימורים מפוקפקים, ותמכור נכס אחרי נכס לכסות חובותיך, עד שלא ישאר בידך מאומה. על כן, אנכי מצוך לאמר: הזהר והשמר לבל תמכור את הבית ואת הגן סביבו, כי נחלת אבות הם, ויהיו לך לפליטה. אם תשמע לקולי, תושע!"

ככלותו לצוותו, עצם עיניו ונפטר. כאשר קם הבן מאבלו, נפתחו בפניו אופקים חדשים. הונו הרב של אביו עמד לרשותו, ועדת חנפנים ומתווכים מפוקפקים עטו עליו וסיבכוהו בעיסקה כושלת אחת אחר רעותה. וכאשר חזה אביו, כן היה. עד מהרה עלה כל העושר בעשן, והוא נותר אפוף חובות עד צוואר. מכר כל נכסיו ומטלטליו, אך צוואת אביו שמר. נותר ברשותו אך הבית הריק מוקף הבוסתן הענק.

הנושים התדפקו על דלתו ומררו חייו, ויום אחד ירד לטייל בבוסתן וליבו דווה. אמר לעצמו: "אילו היה אבי מניחני למכור לפחות את הבוסתן! מילא הבית, נחלת אבות הוא. אבל הבוסתן סביבו, מה ערכו? אילו הייתי יכול למכור את מחציתו, אם לא כולו, מכסה הייתי מקצת חובי ופורק מעלי עול מקצת הנושים!" אך חזקה עליו פקודת אביו. וכל פעם שזוכר בדברי אביו, התמרמר: "כיצד אמר אבא, שאם תשמע לקולי תושע. הנה שומע אני לקולו, ואיה הישועה?"

כך הלך קדורנית, והנה הבחין בסימן חרוט בגזע עץ, תמה, התקרב, וראה שהעפר תיחוח למרגלותיו. כרע על ברכיו וחפר בלהיטות, ומצא ארגז גדוש מטבעות זהב. אוצר, שאביו טמן עבורו לעת צרה. אכן, באה הישועה! כיסה כל חובותיו ועוד נותר בידו ממון רב. שב והיה לעשיר מופלג, ולא נדרש ממנו עתה אלא שיכלכל צעדי בתבונה! משל הוא, והנמשל נוקב כל כך! האבות הקדושים יצרו נכסים רוחניים כה רבים, והנחילום לדורותיהם אחריהם לעד. אשרי המשתמשים באוצרות הרוח בתבונה, בבחינת: "מעשה אבות סימן לבנים, והולכים בדרכי אבות לטוב להם כל הימים". אבל היו אנשים, ואף דורות שהתרחקו מזרכי אבות. הלכו בדרכים עקלקלות וצברו חובות כבדים, באה זכות האבות וחילצה אותם. כמו שאמר משה רבנו בחטא העגל: "זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך".

דור אחר דור ניצל את מכסת זכות האבות, עד שיש דעה בגמ' כי "תמה זכות אבות", כלתה במהלך הדורות. ואנו שבנו וצברנו חובות כה רבים, מה יהא עלינו עתה? והתשובה: עדיין נותר אוצר חבוי, שהאבות טמנו עבורנו. זה הוא שורש האבות החבוי בחובנו, הטמון בנו. מיידות הרחמנות והביישנות וגמילות החסד, והאמונה העמוקה המושרשת בליבנו. נגלה את שורש האבות הטמון בנו ונתעורר על ידו לשוב למושרשתנו, להיחלץ משפל מצבנו ולהאיר את נתיבנו!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אֲבִיךָ חוֹלָה" (מז, א).

מסופר על הצדיק רבי יחיאל מאוסטרובצה זצ"ל, שפעם בא אליו חסיד אחד, וקבל באזניו על כך שבאחד הימים הזכיר לפניו חולה אנוש מבני משפחתו, ובכל זאת לא הוטב לחולה, הזקוק לרחמים מרובים. השיב לו הצדיק: "מה אני אשמ בכך, שהקדוש ברוך הוא לא החיש עד היום רפואה לאותו חולה?"

קרא החסיד בעגמימות באזני רבו: "הרי חכמינו אומרים בתלמוד (בבא בתרא גטז): 'כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים', והוא הדבר שעשית – באתי אצל הרבי שיעורר על החולה רחמי שמים."

הניע האדמו"ר מאוסטרובצה את ראשו בעצב ואמר: "תן דעתך, שלא נאמר כאן: 'ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים', אלא נאמר: 'ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים'. משמע מכאן, שנדרש כאן מהחולה לעשות שני דברים: ראשית, 'ילך אצל חכם' – יפנה אל צדיק וחסיד, שזכותו רבה לקרוע גזירה קשה, ושנית, 'יבקש עליו רחמים' – החולה עצמו יתפלל לה' ויבקש רחמי שמים, ולא יסמוך רק על פנייתו לרבי..."

"וְעִשִּׂית עֲמֹדֵי חֶסֶד וְאִמַּת וְגו'" (מז, כט).

מהו כפל הלשון "חסד ואמת" – שאל המגיד מדובנא – וכי יש חסד של שקר?...

אלא – אמר המגיד – ניתן להסביר זאת על פי הכתוב במיכה (פרק ז): "תתן אמת ליעקב חסד לאברהם", מדוע "אמת" ליעקב ו"חסד" לאברהם?

משל למה הדבר דומה? לעשיר אחד שנדבו לבו לתת מתנה לידידו סכום של אלף זהובים! חשש העשיר כי אשתו תתנגד לתת מתנה כה גדולה, על כן כתב שטר חוב כאילו הוא חייב לידידו זה אלף זהובים וחייב לפרעם בעוד כחודש ימים. על השטר החתים שני עדים.

בהגיע זמן הפרעון – חשב העשיר לעצמו – לא תוכל אשתי להתנגד שכן בית דין יכפו אותי לשלם ככל הכתוב בשטר.

למתנה מעין זו – אמר המגיד – יקרא "חסד ואמת", אמת שהוא חייב ככל הכתוב בשטר, אולם מה שהתחייב על כך מראש, הרי זה חסד ונדבה.

כן הוא גם הנמשל – אמר המגיד – ה' כרת ברית עם אברהם, ונשבע לו שיתן לו ולזרעו את כל הארצות, זה הוא חסד. אולם לאחר מכן הרי זה הפך לחוב שהרי נשבע על כך וצריך לקיים מצד האמת.

זה שאמר הכתוב: "תתן אמת ליעקב" מכח השבועה שנשבע, אולם עצם ההתחייבות היא "חסד לאברהם!"

כן הוא גם מה שבקש יעקב מיוסף: "ועשית עמדי חסד ואמת", כי אם יוסף לא היה נשבע על כך היה במעשהו רק משום "חסד", אבל אחרי שנשבע מחוייב הוא בכך גם משום "אמת!"

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

לחיות את ה' (ב)

בית בו שם שמים שגור, בית בו מדברים מד', חיים

את ד', מודים ומבקשים, זהו בית שהילדים קולטים שיש לנו חלק באלוקי ישראל. ויש לנו אין ספור הזדמנויות להחזיר זאת.

כשמחפשים נעל שלוש דקות לפני שההסעה מגיעה, לומר, ילדים בואו נתפלל לד' שנמצא את הנעל של יוסי...

כשרצים לאוטובוס – ילדים בואו נתפלל שלא נאחר...

כשמערבבים את התערובות של העוגה... כשהופכים את העוגה... נציע: ילדים בואו נתפלל שזה יצליח...

כך גם בחלק של ההויה.

כשהמשלוח מגיע מהסופר – ילדים בואו נודה לד' על השפע... כשילד מביא ציון

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"לישועתך קויתי ה'" (מט, יח)

רבי אלימלך בידרמן שליט"א מספר ספור נפלא: רבי משה ובר זצ"ל, היה אחד מהמשמשים בקדש של רבי אהרן מבעלזא זצ"ל. פעם הוא היה צריך לנסע באוטובוס למסר שעור. הוא עמד בתחנה והמתין לאוטובוס, אך שלושה אוטובוסים מלאים בנוסעים חלפו על פניו ואפלו לא עצרו בתחנה. תמה הרב ובר והרהר: "רבונו של עולם! אני צריך לנסע לשעור. למה אני נתקע?"

סוף סוף הגיע האוטובוס הרביעי, ולשם שנוי הוא עצר בתחנה. רבי משה עלה לאוטובוס ופגש יהודי שהושיט לו את ידו. "שלום עליכם רבי משה" "עליכם השלום."

"ספר לי דבר מרבי אהרן מבעלזא בקשר לשואה הנוראה!"

רבי משה נענה לאותו יהודי, וספר לו שבשואה היו יהודים רבים במחנות שלבם קפא ונאטם, והם שתפו פעלה עם הנאצים. כדי להחניף לרשעים ולמצא חן בעיניהם, הם היו מתאכזרים לאחיהם, ולעתים בצורה גרועה אף יותר מהנאצים עצמם. אמנם רבי אהרן התבטא ואמר: "הכרתי את פלוני אלמוני שהיה קאפו, ולמרות שמנה על ידי הנאצים, הוא עמד בנסיון, וסיע לאחיו היהודים בכל מאדו". לאחר מספר ימים, מקבל הרב ובר טלפון מיהודי לא מכר, והוא מזמין אותו לארוסי בתו. "סלח לי", אמר הרב ובר בפליאה. "לא זכור לי שאנחנו מכירים!"

אמר היהודי: "למרות זאת אני מבקש ממך לבוא. יש לי מה לספר לך!" הרב ובר מגיע לארוסין, והיהודי פונה ואומר לו: "האם ידוע לך שהשדוך קרם עור וגידים בזכותך?"

תמה הרב ובר: "כיצד זה יתכן? אני אפילו לא יודע מי אתה!"

אמר לו היהודי: "הציעו לבתי שדוך. היא נפגשה עם הבחור והם רצו להתקדם, אך אז נודע לנו שהסב היה קאפו. אמרנו לעצמנו: 'מה לנו ולצרה זו? קפידותיהם של היהודים שהתעלל בהם בשואה יתקמו בצאצאיו. אנחנו לא מענינים בשדוך!"

ואז אני נוסע באוטובוס ואתה יושב במושב לפני ומשוחח עם יהודי, ומה אני שומע שאתה מספר לו? שאותו קאפו עמד בנסיון ולא שתף פעלה עם הנאצים! מיד חזרתי אל השדכן ואמרתי שאנחנו מענינים להמשיך בשדוך!" אמר הרב ובר: "באותו הזמן, לא הבנתי כיצד יתכן ששלושה אוטובוסים עוברים בתחנה ולא עוצרים, ומדוע כשאני עולה על האוטובוס הרביעי, מתישב לידי אדם ומבקש שאספר לו על השואה. אך הקב"ה מסובב כל הסבות, לגלג זאת כדי שיהודי יקבל אינפורמציה על שדוך שכמעט והוריד!"

כך נראה יהודי טהור שמחבר לרבונו של עולם. הוא אינו יודע מהיכן תבוא הישועה, אם זה יהיה באפן של "לישועתך קויתי ה'", או באפן של "קויתי ה' לישועתך", אך הוא בוטח בקב"ה ללא כל פקפוק. כאשר אדם מחבר לקב"ה – זהו המפתח לזכות לסייעתא דשמיא מפלאה!

טוב נציע – צדיק, בוא נודה לד' שיש לנו כזה ילד מיוחד. כך כשמגיע רהיט חדש וכשמקבלים בשורה טובה.

בכל יום, בכל מצב, שם שמים יהיה שגור על פינו.

נסיים בדבריו של האר"י הקדוש על הפסוק 'הנסתרות לד' אלו קינו והנגלות לנו ולבנינו'. אומר האר"י הקדוש, שבכל הנוגע לאהבת הבורא ויראתו – הדברים הם בגדר 'נסתרות', בינינו לבין ד' אלו קינו ואין עניין בפרסומם. אבל הנגלות – המצוות המעשיות – צריכות להיות 'לנו ולבנינו' – יש לקיימן בפרסום.

אולם שמעתי מאחד מגדולי הדור, שאמר שכיום, גם הנסתרות – חייבות להיות לנו ולבנינו. גם היראת שמים שיש בהורים חייבת להיות בגלוי, עניין זה של שם שמים שגור על פינו חייב להיות בגלוי כדי שזה יעבור גם לבנינו.

ואם נחיה כך, יש לנו את הקביעה החד משמעית של חז"ל במסכת סוכה ששואת דינוקא או דאבוה או דאימיה – סגנון דיבורו של הילד לקוח או מהאבא או מהאמא, אם זה מה שהם ישמעו – זה מה שהם יפנימו ויעבירו לדורות הבאים בסייעתא דשמיא.